

KEMIN KAUPUNGIN ESIOPETUKSEN LUKUVUOSISUUNNITELMA

2018- 2019

Hyväksytty vhp/ktj 32§ 1.10.2018

1. Esiopetuksen työajat:

1. Esiopetuksen työajat:

Esiopetuksessa noudatetaan Kemian kaupungin peruskoulujen työ- ja loma-aikoja.

Syyslukukausi: 20.8.2018- 20.12.2018

Syysloma: 15. - 21.10.2018 (vk 42)

Joululoma: 21.12.2018- 6.1.2019

Kevätlukukausi: 7.1.2019 – 29.5.2019

Talviloma: 4. -10.3.2019 (vk 10)

Vapaapäivät: 7.12.2018 ja 2.-3.5.2019

Esiopetusta annetaan neljä tuntia päivässä kello 8-12, yhteensä 700 tuntia/ lukuvuosi; syyslukukausi 328 tuntia ja kevätlukukausi 372 tuntia.

Esiopetusryhmät ja henkilöstö:

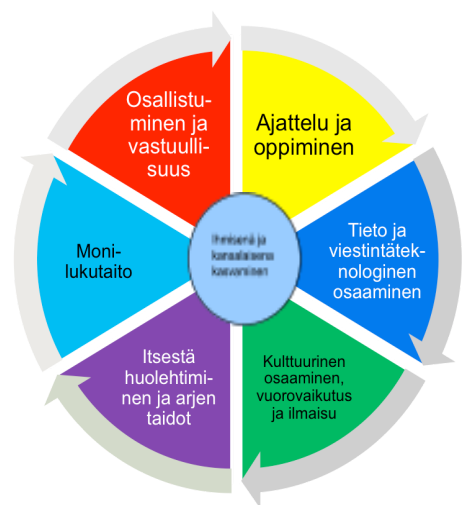
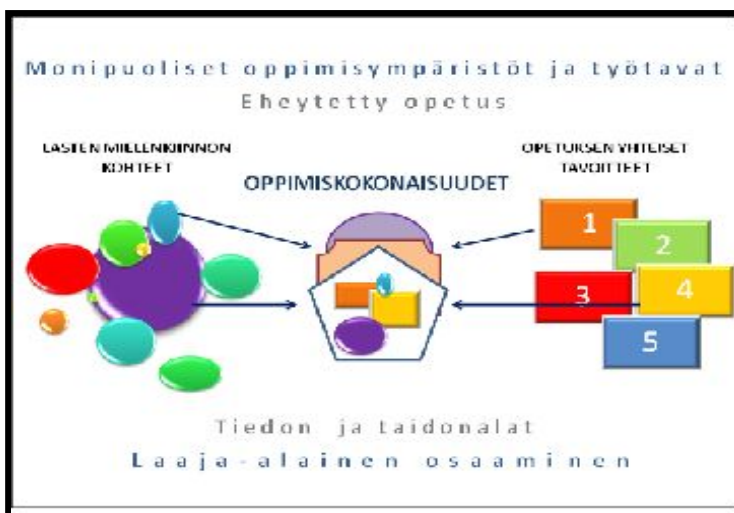
Lastentarhanopettaja ja tarpeen mukaan lastenhoitaja/ avustaja.

Varhaiskasvatuspsykologin, varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja kuraattorin palvelut ovat käytettävissä tarvittaessa.

2. Esiopetuksen toiminta-ajatus

Esiopetuksen toiminnan suunnittelu pohjautuu valtakunnallisiin Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014. Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet sekä tässä opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet (kuvio alla). Yhteiset tavoitteet perustuvat eri tiedon- ja taidonaloista nouseviin, esiopetuksen kannalta oleellisiin opetuksen tavoitteisiin sekä laaja-alaiselle osaamiselle asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiset tavoitteet ovat opettajan työtä ohjaavia tavoitteita. Esiopetusta annetaan suomenkielillä.

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun opetuksen tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia sekä tarjota monipuolinen perusta heidän osaamisensa edistymiselle.

Leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä ovat opetuksen ja toiminnan lähtökohtana. Esiopetus tukee laaja-alaista osaamista (kuvio yllä). Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Esiopetusta toteutetaan monipuolisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisia työtapoja käyttäen. Esiopetus koostuu oppimiskokonaisuuksista. Lasten ja huoltajien osallistaminen sekä yhteistyö heidän kanssaan on tärkeä ulottuvuus toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

3. Esiopetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

3.1 Ilmaisun monet muodot

Lasten oppimisedellytykset, sosiaaliset taidot ja myönteinen minäkuva vahvistuvat, kun he saavat valmiuksia ympäröivän maailman jäsentämiseen. Nämä valmiudet kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja ilmaisevat itseään ja maailmaa erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Harjoittelu tukee myös lasten keskittymiskyvyn ja itsesääätelytaitojen kehittymistä. Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua **musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun** perustaitoja harjoittelemalla. Kulttuurin ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä monilukutaidon kehittymistä. Eri ilmaisumuotojen käyttö esiopetuksen arjessa ja juhlissa tarjoaa mahdollisuuksia tuoda esille kulttuurista monimuotoisuutta ja iloita siitä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksessa lapsia rohkaistaan ja ohjataan käyttämään ilmaisun eri muotoja sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan Kemin kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma -tarjontaan. Opetus suunnitellaan niin, että lapset saavat elämyksiä taiteesta sekä kokemuksia luovasta prosessista ja siihen kuuluvasta suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kokonaisuudesta. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten aistimukset, havainnot ja kokemukset. Lapsia kannustetaan kertomaan ideoistaan, työskentelystään ja niihin liittyvistä erilaisista kokemuksista. Toiminnan tuotoksia tarkastellaan yhdessä, ja yhteinen tekeminen näkyy oppimisympäristöissä. Lasten ilmaisussa ja työskentelyn dokumentoinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja välineitä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja lähiseudun kulttuuritarjontaa.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Lapsia ohjattaessa huomioidaan sukupuolisensitiivisyys, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Lapsia kannustetaan leikeissä erilaisiin rooleihin ja kokeiluihin. Lasten tunneilmaisua vahvistetaan toiminnassa. Kiinnitetään huomiota oppimisympäristöjen ja kaikkien tilojen tarjoamien mahdollisuuksien käyttämisen tehostamiseen. Esiopetuksessa hyödynnetään projektiluonteista työskentelyä. Yhteistyötä tehdään koulun kanssa esim. osallistumalla mahdollisuuksien mukaan yhteisiin tapahtumiin.

Musiikillinen toiminta:

Perehdytään musiikin peruskäsitteisiin, rytmiikkaan ja tutustutaan soittimiin sekä erilaisiin musiikkilajeihin.

Painotetaan musiikin kokonaisvaltaisuutta ja elämyksellisyyttä. Tarjotaan mahdollisuuksien mukaan monipuolisia kokemuksia musiikista ja sen tuottamisesta, esim. laulut, soitto, konsertit, vierailut.

Käsityöt:

Lapsille tarjotaan monipuoliset mahdollisuudet tutustua erilaisiin materiaaleihin hyödyntäen myös luonnonmateriaaleja vuodenaikojen mukaisesti. Harjoitellaan projektiluonteista, pitkäkestoista työskentelyä.

Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisuus:

Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan itseään mahdollisimman monin tavoin. Heitä opastetaan kunnioittamaan omia ja toisten esityksiä/ tuotoksia. Lasten omaa ideointia vahvistetaan ja tuetaan. Taidekuvia käytetään ilmaisun vahvistamisessa ja lasten omien tulkintojen ja tunteiden havainnoinnissa. Mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailuja esim. taidenäyttelyihin. Tutustutaan erilaisiin kuvallisen ilmaisun tekniikoihin ja materiaaleihin.

Suullinen ja kehollinen ilmaisu:

Lapsia kannustetaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja harjoitellaan esim. esiintymistä nukketeatterin/pöytäteatterin keinoin. Lorujen, laulujen, runojen ja lastenkirjallisuuden myötä tuetaan lasten mielikuvitusta. Lapsia opastetaan heidän omia kiinnostuksen kohteitaan hyödyntäen. Esityksiä ja tuotoksia dokumentoidaan ja havainnoidaan yhdessä lasten kanssa, esim. videoimalla ja valokuvaamalla.

3.2 Kielen rikas maailma

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Esiopetuksessa kielestä tulee yhä vahvemmin lasten ajattelun, ilmaisun ja vuorovaikutuksen väline, jonka avulla he jäsentävät arkeaan ja rakentavat maailmankuvaansa. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten **kielellisten taitojen** kehitystä kokonaisvaltaisesta kielen merkityksen hahmottamisesta kohti yksityiskohtaisempaa kielen rakenteiden ja muodon havaitsemista. Keskeistä on vahvistaa lasten kiinnostusta ja uteliaisuutta puhuttua kieltä sekä lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Kielellinen mallintaminen ja runsas myönteinen palaute ovat tärkeitä oppimiselle. Erilaisten viestien tulkitseminen ja tuottaminen suullisesti ja viestinnän välineitä käyttäen ovat osa vähitellen kehittyvää monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista laaja-alaista osaamista. Esiopetuksessa lasten kielellisen ja kulttuurisen taustan monimuotoisuus tunnustetaan, sitä kunnioitetaan ja sen jatkuvuutta tuetaan. Eri kielten havainnointi tukee lasten kielitietoisuutta sekä kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvän laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksen tavoitteena on edistää lasten kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä vahvistaa heidän kiinnostustaan kieliin ja kulttuureihin. Lasten kielellisen tietoisuuden kehittymistä edistetään kielellä leikkien, lorujen sekä tutustuen monipuolisesti puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Lasten kehittyvää luku- ja kirjoitustaitoa tuetaan leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Opetus ja oppimisympäristöt suunnitellaan niin, että niissä on lapsille runsaasti mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä laajentaa sanavarastoaan. Opetuskielen lisäksi esiopetuksessa havainnoidaan muita kieliä. On tärkeää, että lapset, joiden äidinkieli on muu kuin esiopetuksen kieli, saavat vahvan tuen opetuskielen taidon kehittymiselle ja samalla kokemuksen, että heidän kotona puhumansa kieli on tärkeä ja arvokas.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Lasten kiinnostusta herätetään sekä suullisen että kirjoitetun kielen havainnointiin ja tutkimiseen. Menetelminä ovat esim. lastenkirjallisuus, luettujen satujen ja tekstien kuunteleminen ja niihin keskittyminen, lasten oma kerronta, totta vai tarua -havainnointi, lasten kuunteleminen, juttuluhket, kuullun ymmärtämisen opastus, kielirikasteinen esiopetus (kielisuihku esim. englantia/ ruotsia lauluin ja loruin). Opetuksen tukena käytetään mm. Boehmin peruskäsitteitä, jonka tarkoituksena on kartoittaa lapsen käsitteiden hallintaa.

Lasten kiinnostusta äidinkieleen tuetaan. Opetellaan sanojen ja tekstien tuottamista hienomotoriikkaa ja viestintäteknologiaa käyttäen (esim. kynäote / näppäimistön käyttö). Lasta innostetaan puheen tuottamiseen ja asioiden nimeämiseen sekä tunteiden sanoittamiseen. Herätetään lasten kiinnostus ja opastetaan heitä moniluku- ja mediataitoihin sekä mediassa tarvittaviin vuorovaikutustaitoihin.

Lastenkirjallisuutta valittaessa huomioidaan niiden sisällön välittämät käsitykset sukupuolesta, erilaisista perhemuodoista ja kulttuureista. Lapsille luodaan laaja-alaisesti myönteisiä samaistumiskohteita.

3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Lasten elinpiiri laajenee heidän kasvaessaan. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia siinä. Aihetta lähestytään **historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten** näkökulmista. Lähiyhteisön menneisyyttä sekä ajankohtaisia asioita pohtimalla suunnataan lasten mielenkiintoa yhteiskunnallisiin asioihin. Arjen eettisten valintojen pohdinta sekä omien tunnetaitojen kehittäminen ja rakentavan käyttäytymisen harjoittelu vahvistavat lasten vuorovaikutustaitoja. Tutustuminen lähiyhteisön tapoihin sekä uskontoihin ja muihin katsomuksiin yhdessä kokonaisuuden muiden tavoitteiden kanssa tukee lasten kulttuurisen osaamisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista. Opetuksessa toimitaan yhteistyössä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Tavoitteena on edistää lasten mielenkiintoa yhteiskunnan, erityisesti lähiyhteisön toimintaan ja vahvistaa heidän osallisuuttaan toimintaympäristössään. Lapsia ohjataan havainnoimaan nykyisyyttä ja heille luodaan mahdollisuuksia eläytyä menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin. Opetuksessa tuetaan lasten eettisen kohtaamisen ja ajattelun taitoja sekä tunnetaitojen kehittymistä. Lapset tutustuvat opettajan johdolla niin omaan kuin muihinkin lapsiryhmässä tai lähiyhteisössä edustettuina oleviin katsomuksiin ja uskontoihin sekä niihin liittyviin tapoihin ja perinteisiin. Lapsia rohkaistaan kysymään ja heidän pohdinnoilleen ja ihmettelylle annetaan tilaa. Kokonaisuuden työtapoina korostuvat keskustelut sekä erilaiset eläytymisen mahdollistavat menetelmät.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Vuosi 2019 on Kemin kaupungin 150vuotis -juhlavuosi, joka huomioidaan toiminnassa. Lasten kanssa tutustutaan kotiseutuhistoriaan, suomalaiseen juhlaperinteeseen, kertomuksiin, perinneleikkeihin ja lauluihin sekä vieraisiin kulttuureihin maahanmuuttajataustaisten lasten myötä. Ajankohtaiset asiat huomioidaan myös ympäristössä. Lapset saavat tietoa lastenoikeuksista. Lapsia opastetaan toisten huomioimisessa ja kunnioittamisessa; hyvät käytöstavat, erilaisuuden hyväksyminen, itsesäätelyn harjoittelu. Lasten vuorovaikutustaitoja kehitetään leikissä ja arjen toiminnoissa; leikille annetaan aikaa. Lapsia osallistetaan arjen touhuihin ja vahvistetaan lapsiryhmän keskinäistä keskustelukulttuuria. Lasten kanssa yhteistyössä luodaan 'eskarin' säännöt. Toimiminen yhteistyössä kodin ja yhteistyötahojen kanssa kuuluu esiopetuksen arkeen.

Eettinen kasvatus huomioidaan päivittäisessä toiminnassa. Vahvistetaan oikean ja väärän erottamista. Panostetaan tunnekasvatukseen. Apuna käytetään erilaisia työskentelymuotoja ja välineistöä esim. kuvat, kortit, nukke-, sormi-, varjo-, pöytäatterit, lastenkirjallisuus. Lapsia rohkaistaan kysymään ja annetaan tilaa lapsen pohdinnoille sekä ihmettelylle, Heitä kannustetaan pyytämään apua ja antamaan apua vastavuoroisesti. Heidän myötätunnon kokemuksiaan vahvistetaan ja opetetaan heille oikeanlaista läheisyyttä ja koskettamista. Opetellaan tiedostamaan omaa kehoa ja sen tuntemuksia ja kokemuksia. Kiusaamisessa on 0-toleranssi.

3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Lasten toimintaympäristö - lähiluonto ja rakennettu ympäristö sekä muut esiopetuksen oppimisympäristöt - tarjoavat runsaasti aineksia lasten oppimiselle. Erityisen tärkeää opetuksen liittäminen lasten kokemusmaailmaan ja heidän toimintaympäristöönsä on **matemaattisten taitojen** opettelussa sekä **teknologia- ja ympäristökasvatusten** toteuttamisessa. Toimintaympäristöön liittyvät havainnot, kokemukset ja tiedot, niiden jäsentäminen ja kuvaaminen auttavat lapsia kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Kehittyvä taito nimetä asioita sekä ymmärtää ja käyttää erilaisia käsitteitä edistää lasten monilukutaitoa. Esiopetuksen tehtävänä on tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta matematiikkaan. Tehtävänä on myös vahvistaa lasten luonnontuntemusta ja luontosuhdetta sekä tutustua arjen teknologiaan. Esiopetuksessa tutustutaan tutkivaan oppimiseen havainnoimalla ja tutkimalla ympäristöä sekä kokeilemalla ja pääättelemällä.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Esiopetuksessa vahvistetaan pohjaa lasten matemaattisen ajattelun kehittymiselle ja matematiikan oppimiselle. Lapsia ohjataan kiinnittämään huomiota arjessa ja ympäristössä ilmenevään matematiikkaan. Opetus luo mahdollisuuksia luvun, muutoksen ja ajan käsitteiden sekä tason ja avaruuden hahmottamisen ja mittaamistaitojen kehittymiselle. Opetuksen tavoitteena on tarjota oivaltamisen ja oppimisen iloa matemaattisen ajattelun eri vaiheissa oleville lapsille.

Opetuksessa havainnoidaan luontoa. Lasten ympäristöherkkyyden ja luontosuhteen kehittymistä tuetaan tarjoamalla lapsille kokemuksia luonnossa liikkumisesta sekä sen tutkimisesta. Lapsia ohjataan myös havainnoimaan ympäristön teknologiaa sekä kokeilemaan ja keksimään omia ratkaisuja.

Opetuksessa tutustutaan tutkivaan työtapaan. Lapsia rohkaistaan tekemään kysymyksiä ja etsimään niihin yhdessä selityksiä. Lapset opettelevat vertailemaan, luokittelemaan sekä järjestämään havaintojen tai mittausten pohjalta saatuja tietoja. Heitä rohkaistaan tekemään päätelmiä ja keksimään ratkaisuja arjen ongelmiin sekä kokeilemaan ratkaisuja. Opetuksessa harjoitellaan dokumentointia eri välinein sekä esittämään tuloksia eri tavoin.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet

Lähiympäristöä käytetään oppimisympäristönä; tutustutaan, tutkitaan ja havainnoidaan lasten kanssa lähiympäristön asioita, muutoksia ja tapahtumia. Opetellaan ympäristön arvostamista, luonnon suojelemista ja ekologista elämäntapaa: harjoitellaan kierrättämistä ja kohtuullista kuluttamista mukauttaen Vihreä Kestävä Kemi -ohjelmaa esiopetusympäristöön. Tehdään mahdollisuuksien mukaan lasten kanssa retkiä lähiympäristöön eri vuodenaikoina.

Herätetään lasten kiinnostusta matematiikkaan. Opastetaan lapsia toiminnalliseen matematiikkaan, arjen matematiikkaan, tehdään esim. 'matikkakävelyjä'. Luodaan pohjaa matemaattisille perustaidoille kokemuksellisesti mm. havainnointi, luokittelu, sarjoittaminen, lukujonot, vertailu, mittaaminen, geometria. Työn tukena käytetään matemaattisten valmiuksien kartoitustehtäviä (LuKiMat ja Mavalka).

Vahvistetaan lasten muistia, ajattelua sekä oppimaan oppimista, päättelykykyä vaativien leikkien, pelien ja tehtävien avulla. Mahdollistetaan lasten omat kokeilut ja projektit esim. oman laitteen ideointi, suunnittelu ja rakentaminen. Toimintaa suunniteltaessa huomioidaan lasten kokemusmaailma ja toimintaympäristö. Lasten kanssa keskustellaan ympäristöstä huolehtimisesta ja annetaan heille käytännön harjoitusta ja näytetään hyvää esimerkkiä.

3.5 Kasvan ja kehityn

Itsestä huolehtiminen ja siihen liittyvät arjen taidot ovat osa esiopetuksen tavoitteena olevaa laaja-alaista osaamista. Kehittyäkseen tällä osaamisen alueella lapset tarvitsevat kokemuksia, tietoja ja pohdintaa, joiden pohjalta heidän arvostuksensa ja taitonsa voivat vähitellen kehittyä. Esiopetuksessa tehtävää lähestytään **liikunnan, ruuan, kuluttajuuden, terveyden sekä turvallisuuden** näkökulmista. Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Lisäksi tehtävänä on edistää kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus- ja puhtaustottumuksia.

Kokonaisuuteen liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet

Lapset saavat monipuolisia kokemuksia liikunnasta ja alkavat ymmärtää liikkumisen yhteyttä hyvinvointiin ja terveyteen. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia lasten motoristen ja sosiaalisten taitojen kehittymiselle. Erityisesti kiinnitetään huomiota lasten yleisten oppimisedellytysten kannalta tärkeiden havaintomotoristen taitojen kehittymiseen. Lasten kanssa tutustutaan terveelliseen ruokaan ja pohditaan sen merkitystä. Lapsia ohjataan kohtuulliseen kulutukseen. Opetuksessa pohditaan terveyteen liittyviä tekijöitä sekä tuetaan lasten valmiuksia pitää huolta terveydestään. Lapset saavat tietoja turvallisesta liikkumisesta lähiympäristössä sekä esiopetuksen oppimisympäristöissä.

Yksityiskohtaisemmat tavoitteet:

Innostetaan lapsia ohjattuun ja omaehtoiseen monipuoliseen ja iloa tuottavaan liikuntaan erilaisissa ympäristöissä sisällä ja ulkona. Luodaan kaikille lapsille mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin/ elämyksiin. Vahvistetaan kaveritaitoja, ohjataan hyviin käytöstapoihin, itsen ja toisten arvostamiseen, itsetuntemuksen lisääntymiseen leikkien, pelien ym. toiminnan kautta.

Opastetaan lapsia terveellisiin elämäntapoihin ja mielen hyvinvointiin: ravinto, lepo, hygienia, liikkuminen, kohtuullinen kulutus, kaverit, koti, läheiset.

Opetetaan lapsille turvataitoja: liikennekäyttäytyminen, median turvallinen käyttö, itsestä huolehtimisen taidot - oma koskemattomuus, taito ja rohkeus sanoa ei. Rohkaistaan lasta pyytämään

aikuiselta apua ongelmatilanteissa; turvallisuus sisällä ja ulkona, kiusaamiseen puuttuminen ja sen ennaltaehkäisy.

Lasten kanssa käydään keskusteluita kiusaamisesta ja kaverin puolustamisesta, itsestä huolehtimisesta ja arjen taidoista sekä ilmennetään näitä erilaisin pedagogisin menetelmin. Lapsia kannustetaan ylittämään mukavuusrajojaan.

Lapsia kannustetaan sukupuoli- ja kulttuurirajat ylittäviin ystävyys-suhteisiin sekä vahvistetaan heidän tunnetaitojaan. Esiopetuksessa hyödynnetään säännöllisesti tunnekasvatusmateriaalia opetuksessa. Kehotunnekasvatuksen (pienien lasten ikätasoinen seksuaalikasvatus) myötä ohjataan lasta sopivuussäännöistä ns. uimapukusääntö ja annetaan tietoa kehon toiminnoista lapsilla heränneiden kysymysten pohjalta.

3.6 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien lasten esiopetuksessa noudatetaan samoja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Lasten vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet otetaan esiopetuksessa huomioon. Esiopetuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettien kasvua sekä opettaa lapsia kunnioittamaan eri kieliä ja kulttuureja. Erityisenä tavoitteena on tukea kaksi- ja monikielisten lasten eri kielten taitoa.

Yksityiskohtaisemmin:

Tarvittaessa lapsille havainnollistetaan päiväjärjestystä, toimintaa ja opetusta kuvien avulla. Lapsen kiinnostusta omaan äidinkielen tuetaan. Tarvittaessa lapselle tehdään suomi toisen kielenä (S2) -suunnitelma käyttäen tukena seudullisesti luotua suomi toisena kielenä (S2) varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa -opasvihkosta.

3.7 Muuta

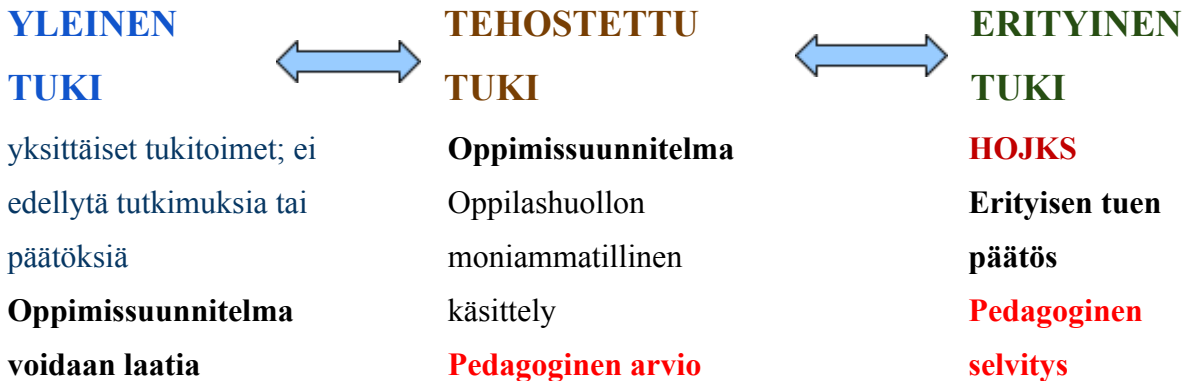
Lasten ja vanhempien/ huoltajien osallistaminen sekä yhteistyö ovat tärkeä osa esiopetuksen onnistuneessa toteutumisessa. Jokaiselle lapselle tehdään lapsikohtainen esiopetuksen oppimissuunnitelma yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa.

Mikäli teemme retkiä ja/tai tutustumiskäyntejä oman kunnan ulkopuolelle, laadimme niistä etukäteen suunnitelman, jonka toimitamme yksikön esimiehelle.

4. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki

Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Lain mukaan lapsilla on oikeus saada riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Laadukas esiopetus, ennaltaehkäisevät toimintatavat, yhteisöllisyys, välittävä ja kannustava ilmapiiri sekä kodin ja esiopetuksen yhteistyö takaavat lapselle hyvän esiopetuspäivän.

TUEN TASOT JA KESKEISET PROSESSIT

TUKIMUODOT		
YLEINEN TUKI	TEHOSTETTU TUKI	ERITYINEN TUKI
Eriyttäminen	Eriyttäminen	Eriyttäminen
Oppilaanohjaus	Oppilaanohjaus	Oppilaanohjaus
Oppilashuollon tuki	Oppilashuollon tuki	Oppilashuollon tuki
Oppimissuunnitelma	Oppimissuunnitelma (lakisäätt.)	HOJKS
Osa-aikainen erityisopetus	Osa-aikainen erityisopetus	Osa-aikainen erityisopetus
Apuvälineet	Apuvälineet	Kokoaikainen erityisopetus
Tulkitsemis- ja avustajapalvelut	Tulkitsemis- ja avustajapalvelut	Apuvälineet
Ohjaus- ja tukipalvelut	Ohjaus- ja tukipalvelut	Tulkitsemis- ja avustajapalvelut
		Ohjaus- ja tukipalvelut

Lähtökohtana on lapsen ja lapsiryhmän vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet. Kaikessa varhaiskasvatustoiminnassa on tavoitteena osallistaa niin lapset kuin huoltajat. Lasten hyvinvoinnin tueksi tehdään monialaista yhteistyötä. Tarpeen mukaan yhteistyökumppaneina toimivat sovitusti erityisosaamisen ammattilaiset mm. varhaiskasvatuksen erityisopettajat, varhaiskasvatuspsykologi.

Yleinen tuki:

- tukimuotoja käytetään tilapäisesti
- mm. eriyttäminen, joustavat ryhmittelyt, erilaiset oppimisympäristöt ja opetusmateriaalit, osa-aikainen erityisopetus, oppilashuollon tuki

Mikäli tarve säännölliseen ja jatkuvaan tukeen, laaditaan lapselle yhteistyössä huoltajien kanssa pedagoginen arvio, joka käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä. Tällöin tehdään päätös jatkaako lapsi yleisen tuen vai tehostetun tuen piirissä

Tehostettu tuki:

- kestää ennalta sovitun ajan
- tukimuodot määritellään yksilöllisesti oppimissuunnitelmassa
- tavoitteet arvioidaan säännöllisesti

Mikäli tehostettu tuki ei riitä, laaditaan lapselle pedagoginen selvitys yhteistyössä huoltajien kanssa sekä tarvittaessa myös muiden yhteistyötahojen kanssa. Pedagoginen selvitys käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä. Tällöin tehdään päätös jatketaanko tehostettua tukea vai siirtykö lapsi erityisen tuen piiriin.

Erityinen tuki:

- vaatii erityisen tuen päätöksen ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS)
- käytössä kaikki mahdolliset tukitoimet arvioidaan lukuvuosittain sekä aina tarpeen muuttuessa.

Mikäli erityistä tukea arvioitaessa havaitaan tuen tarpeen vähentyneen, voidaan lapsi siirtää tehostetun tuen piiriin ja tehostetun tuen jakson jälkeen vielä yleisen tuen piiriin.

TUEN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄT VASTUUT JA TOIMIVALTUUDET ESIOPETUKSESSA JA VARHAISKASVATUKSESSA

	varhaiskasvatuksesta vastaava	lastentarhanopettaja/ esiopettaja	erityislasterhanopettaja/ veo	- terveydenhoitaja	- koulukuraattori	- lääkäri	- psykologi	Moniammatillinen työryhmä	päiväkodinjohtaja/ aluejohtaja	sivistystoimenjohtaja / koulutoimenjohtaja
V vastuullinen toimija LE laatii ja esittelee K konsultoi (K) konsultoi tarvittaessa PÄ päättää asiasta L lausunto pakollinen (L) lausunto tarvittaessa										
Lapsen tuen seuratakortti (jos käytössä)		V	K							
Lapsen tukitarpeen kartoittaminen		V	K/ V							
Oppilashuollon ja tuen tarpeen kartoittaminen		V	K/ V	(K)	(K)	(K)	(K)		V	
Pidennetty oppivelvollisuus esiopetuksessa/ varhaiskasvatuksessa	LE		V			L	L			PÄ
Yleinen tuki esiopetuksessa / varhaiskasvatuksessa		V	V							
Pedagoginen arvio		V/ LE	K/ V					K		
Tehostettuun tukeen siirtyminen		V/ LE	V/ LE					PÄ/ LE	V/ PÄ	Ei hall. päätt.
Oppimissuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen		V	K/ V							
Pedagoginen selvitys		V	V/ LE	(L)	(L)	(L)	(L)	K		
Päätös erityisestä tuesta esiopetus/varhaiskasvatus	PÄ		V/ LE						LE	
HOJKS: lapsi esiopetuksen / varhaiskasvatuksen ryhmässä		V	V							

5. Oppilashuolto

Monialainen oppilashuollon yhteistyötä tehdään

- opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa.
- lapsen ja hänen huoltajansa kanssa huomioon ottaen lapsen ikä ja edellytykset

Oppilashuollon painopiste pidetään ehkäisevässä ja yhteisöllisessä työskentelyssä.

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN ASETTAMAT OPPILASHUOLTOTYÖRYHMÄT:

Oppilashuollon ohjausryhmä/KUNTA	Yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä/KOULU	Asiantuntijaryhmä
<p>- Monialainen oppilashuollon yhteistyö (opetus-, sosiaali- ja terveystoimi yhdessä)</p> <p>- vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.</p> <p>- voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.</p> <p>- vastuutahona opetuksen järjestäjä</p>	<p>- Yhteisöllinen oppilashuolto</p> <p>- vastaa esiopetuksen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.</p> <p>- tarvittaessa asiantuntijat</p> <p>- tehtävänä yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen</p> <p>- ryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja (rehtori)</p>	<p>- Yksilöllinen oppilashuolto</p> <p>- kootaan tapauskohtaisesti</p> <p>- monialainen</p> <p>- yksittäisen lapsen tai lapsiryhmän tuen tarpeen selvittäminen ja oppilashuollon palvelujen järjestäminen</p> <p>- edellyttää huoltajien suostumuksen</p> <p>- ryhmän kokoajana esiopetushenkilöstön edustaja</p> <p>- laaditaan oppilashuoltokertomus</p> <p>HUOM. EI sama kuin pedagogisen tuen järjestämisen edellyttämäyhteistyö oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.</p>

Yhteistyö ja -toiminta huoltajien kanssa luo vankan pohjan lapsen hyvinvointia tukevalle työskentelylle.

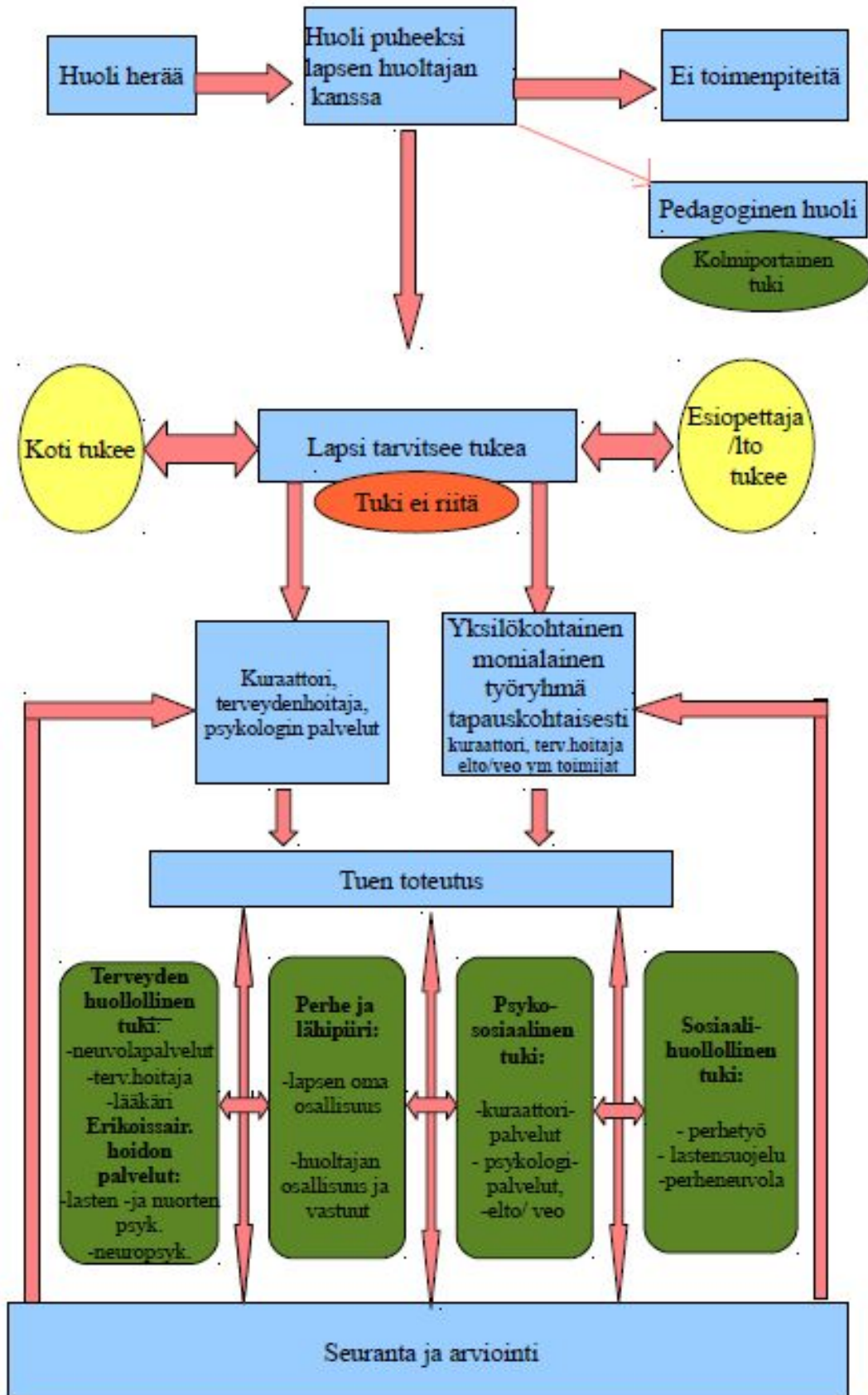
Esiopetukseen osallistuvalla lapsella on oikeus maksuttomaan oppilashuoltoon, joka ensisijaisesti toteutuu koko esiopetusryhmää tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Se tarkoittaa lapsen hyvän oppimisen edistämistä, ongelmien ennaltaehkäisyä ja niiden varhaista tunnistamista.

Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytysten edistämiseksi tehdään monialaista yhteistyötä.

Yhteisöllisen oppilashuoltotyöryhmän kokoonkutsujana toimii rehtori.

Yksilöllisen oppilashuollon tarpeen ilmetessä keskustellaan ensin huoltajien kanssa ja pohditaan yhdessä jatkotoimenpiteitä.

ESIOPETUKSEN / VARHAISKASVATUKSEN OPPILASHUOLLOLLISEN TUEN POLKU

6. Siirtyminen esiopetuksesta ensimmäiselle luokalle

Esiopetus ja koulut järjestävät yhteistyössä vanhempainillan, jossa käsitellään monipuolisesti siirtymävaiheeseen liittyviä kysymyksiä. Tarvittaessa arvioidaan lapsen kouluvalmiudet. Kouluun

ilmoittautuminen järjestetään kunnan ilmoittamana aikana ja tavalla.

Esiopetusta antava yksikkö järjestää vanhempainillan esiopetuksen aloittavien lasten huoltajille ennen esiopetuksen alkua.

Kevätkauden kuluessa koulu järjestää siirtopalaverit esiopetuksen ja koulun pedagogisen tuen ryhmän välillä. Siirtymävaiheeseen liittyvät siirtolomakkeet toimitetaan koululle. Erityisen tuen ja tarvittaessa myös tehostetun tuen oppilaille järjestetään kolmikantana (huoltaja, koulu, esiopetus) toteutettava siirtokeskustelu. Ennen kevätlukukauden loppua koulu järjestää koulutulokkaille ja huoltajille kouluun tutustumisen.

7. Esiopetuksen arviointi ja osallistumistodistus

Esiopetuksen arvioinnin kohteena ovat oppiminen, työskentely ja käyttäytyminen. Arvioinnin avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta sekä tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Pedagogisen dokumentoinnin kautta kullekin lapselle mahdollistetaan havaita omaa edistymistään ja kehittää edellytyksiään itsearviointiin. Näin lapselle luodaan myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Arviointiin (= havainnointi, dokumentointi, arviointipäätelmät ja palaute) osallistuvat opettajien lisäksi muu esiopetuksen henkilöstö sekä lapset ja huoltajat. Suunnittelun tukena ja arvioinnin välineenä käytetään myös lapsikohtaista esiopetuksen oppimissuunnitelmaa.

Arviointi on tiedonantoa lapselle ja huoltajille lapsen sen hetkisistä taidoista, osaamisesta ja kehittämistarpeista. Arviointia tehdään myös suhteessa omaan työhön, oppimisympäristöön sekä toimintakulttuuriin. Vanhemmilta/ huoltajilta ja lapsilta saatu palaute on ensiarvoisen tärkeä mittari arvioinnissa.

Lapsille annetaan lukuvuoden päätteeksi esiopetuksen osallistumistodistus. Todistus on Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Tietojen siirto esiopetuksesta kouluun tehdään yhteistyössä esiopetuksen ja koulun henkilöstön sekä huoltajien ja lasten kanssa. Tiedonsiirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä.

Varda -hankkeen (varhaiskasvatuksen tietotuotannon kehittämishankkeen) myötä on kehitteillä yhteiset, valtakunnalliset tietosuojakäytänteet, jotka otetaan käyttöön niiden valmistuttua.

Tietojenkäsittelyssä tulevaa uutta:

Varda -hankkeen (varhaiskasvatuksen tietotuotannon kehittämishankkeen; OKM) myötä on kehitteillä yhteiset, valtakunnalliset tietosuojakäytänteet, jotka otetaan käyttöön niiden valmistuttua. Varhaiskasvatuslain (hallituksen esityksen) HE 70 § mukaiset varhaiskasvatuksen tietovarantoon tallennettavat tietokokonaisuudet:

1. Varhaiskasvatuksen järjestäjää (y-tunnuksellinen toiminnan järjestäjä) ja toimipaikkoja koskevat tiedot
2. Varhaiskasvatustoimintaan osallistuvia lapsia koskevat tiedot.
3. Varhaiskasvatustoimintaan osallistuvien lasten huoltajia koskevat tiedot.
4. Varhaiskasvatuksen työntekijöitä koskevat tiedot.
5. Varda-tietovarannon kautta välitetään 1.1.2019 alkaen Koski-lainsäädännössä määriteltävät esiopetustiedot niiden lasten osalta, joiden esiopetus toteutetaan varhaiskasvatuksen palveluntuottajan toimesta.

Kunta on velvollinen tuottamaan tietovarantoon 70 § sisältämiä tietoja toimipaikoista ja lapsista 1.1.2019 alkaen